ANOMIA

MIHAIL GRĂMESCU

TOATE ELEMENTELE, FAPTE, NUME ŞI EVENIMENTE FOLOSITE DE AUTOR ÎN ACEASTĂ POVESTIRE SÎNT IMAGINARE. ORICE ASOCIERE LA REALITATE ESTE NEAVENITĂ ŞI FĂCUTĂ DE CITITOR PE PROPRIUL RISC.

Capitolul 1

1. — Sinior Niro! strigă soldatul de la intrare.

Mă ridic. Salut ostăşeşte, răspunzînd: ’Zent!

— Sinior prezidente vă aşteaptă, puteţi intra.

Pătrund în cabinet afişînd cel mai umil zîmbet cu putinţă. Pe vremuri aş fi scuipat în ochi un om capabil să se înjosească în halul ăsta. Nici nu l-aş fi considerat om. Dar „pe vremuri” nu alergasem o iarnă întreaga după servici, dispus a accepta fie şi cel mai amărît dintre posturi. „Pe vremuri” nu fusesem încă refuzat în zeci şi zeci de locuri unde să mă fi prezentat spre a-mi pune la dispoziţia statului forţa de muncă. „Pe vremuri” mai credeam în „adevăr”, „dreptate”, „libertate”, considerîndu-mă în sinea mea ca un tupamaros. „Dacă nu mi-ar acorda cineva respectul social pe care mi-l datorează, l-aş strînge de gît!”, îmi spuneam. Eram încă tînăr, practicam artele marţiale, epatam cu posturi eroice şi confeream forţei o importanţă majoră în relaţiile sociale. „Sîntem liberi fiindcă, şi numai atîta vreme cît sîntem destul de puternici ca să ne apărăm libertatea”, sau „un om fără armă este un sclav”, erau sloganurile după care mă călăuzeam, şi eram convins că după ele se călăuzeşte toată lumea.

Rămăsesem lîngă uşă, intimidat, cu şapca în mînă, cu sufletul tăiat de emoţie. Sinior prezidente, la un birou de nuc, scria.

— Luaţi loc, îmi arătă el cu mîna către scaunul căptuşit

dinaintea biroului, fără să ridice ochii. Vă rog să aşteptaţi o clipă.

Îmi plăcea sinior prezidente. Avea obrajii roşii de om sănătos, faţa rotundă, cu ten proaspăt, haine de stofă fină, cămaşă albă şi cravată. Din punctul acesta de vedere nu diferea de ceilalţi sinior prezidente de pe unde mai fusesem, de pildă de sinior prezidente de la fabrica de unde mă concediaseră. Numai că, spre deosebire de acela, acesta se purta distins, ca un adevărat sinior. Răspîndea împrejur o undă de nobleţe paradoxală care îl învăluia. Spun paradoxală fiindcă de cînd este Hunta la putere, toţi aceşti reprezentanţi politici ai ei încearcă să afişeze ostentativ aerul de bădărani. Reunind o grămadă de militari, îşi arogă principii de sorginte socialist-naţionaliste, de parcă noi nici n-am avea habar de ce înseamnă aia „ordinea” lor cu bastoane de cauciuc, propagandă şovină, proslăvind figura lui Don Vincente de Extremamunda, Il Conquistador, il vero romano fondatore del estado nacional de hinta latina a’l nostra Illa şi regim cenzorial de stat.

Sinior prezidente ridică, în sfîrşit, fruntea. — Ia spune, tinere, îmi zîmbeşte. Da, chiar îmi zîmbeşte! Mă încurc, emoţionat, în cuvinte. — Lasă asta, îmi spune. Ia, zi-mi de ce vrei să părăseşti celălalt serviciu. Îi explic, dînd din mîini, că de fapt nu vreau eu să-l părăsesc, ci că trebuie să-l părăsesc. Am fost dat afară. — Da… rămîne pe gînduri sinior prezidente.

Încep să mă tem că mă va trimite şi el la plimbare cum m-au trimis cei de la transporturi şi computere, cei de la alimentaţie şi ape, cei de la… nici nu mai ţin minte prin cîte locuri am trecut de două săptămîni încoace.

— Din referinţele de pe calculator reiese că te preocupi de cărţi… îmi zîmbeşte (parcă perfid) sinior prezidente.

— Oarecum, mă precipit eu. Dar asta nu este un inconvenient în îndeplinirea sarcinilor de servici, vă rog să mă credeţi…

Deci porcii ăia de la fabricii îmi făcuseră referinţe pînă la urmă! Unul dintre „căţeii” de pază mă găsise într-o

noapte stînd de vorbă cu farmacista secţiei, şi cum nu putea să-mi facă mare lucru pe motivul că farmacista acceptă să stea de vorbă cu mine dar nu acceptă să stea de vorbă cu el – ah, farmacista! blonda şi gotica şi melancolica farmacistă a secţiei, la fel de rătăcită ca şi mine acolo, în lumea rea şi meschină ce ne înconjura! – ei bine, atunci, javra aia de dispecer îmi întocmise referat că „fac cultură în timpul programului” şi cum, chiar lîngă intrarea în fabrică erau afişate normele interioare, anunţînd clar că „personalul întreprinderii nu are voie să ocupe cu alte activităţi sau cu culturalizarea” (sic) „în perimetrul întreprinderii”; măsurile luate împotriva mea au fost „drastice”, pentru a se preveni „alte cazuri de indisciplină”. Întîi am fost zvîrlit de pe postul de cărător cu cîrca în incintă, pe cel de cărător cu cîrca în curte (fiindcă, se vede treaba că la asta se rezumau „îndatoririle” unuia specializat ca mine în chimie şi fizică subnucleară).

Sinior prezidente mă ascultă pînă la capăt, zîmbind ambiguu. O mă dea afară şi ăsta. Ghetele mele rupte gîlgîie de mocirla îngheţată – nu mai am forţă să mă tîrîi toată ziua de colo-colo să mă milogesc pe la uşi. Mă voi duce acasă, îmi voi sugruma cu mîna mea nevasta şi copilul, după care mă voi spînzura eu. De ce să-i omor şi pe ei? Fiindcă ar fi o crimă mult mai mare să-i las singuri în lumea asta ostilă, silindu-i să se preteze la cine ştie ce josnicii numai şi numai ca să fie lăsaţi să-şi tragă de azi pe mîine zilele în viaţa de nesfîrşit calvar pe care ar duce-o…

— Mda. S-ar putea să avem nevoie de dumneata. Aş avea un post, spune sinior prezidente. Încremenesc. Mă uit la el, neîncrezător. — Dar am nevoie de recomandata celor de la fabrică. Speranţele mi s-au spulberat. Privesc pe geam la zloata de afară. — Încearcă. Voi vorbi eu cu ei, la telefon. Tu du-te acolo. Or să-ţi dea.

2. Secretara din anticamera prezidentului fabricii se uită la mine ca la un cîine plouat. Probabil că arăt jalnic. Dar puţin îmi pasă. Eu, de mîine, poate chiar de diseară, nu voi mai exista. Am început deja să miros a mort. Am aerul unei

fantome. Dacă ar avea cineva curiozitatea să-mi încerce consistenţa, ar descoperi că prea uşor îţi poţi trece degetele prin materia din care sînt alcătuit.

Secretara îmi spune să aştept şi intră la prezident. Aud murmurul vocilor prin uşa rămasă întredeschisă. Şi, în vreme ce în cabinet sună telefonul, secretara iese de acolo şi-mi zice că sinior prezidente nici nu vrea să mă primească, dară-mi-te să-mi mai dea şi recomandarea sa. Ce mai una-alta: „La oase, golane!”

Îi mulţumesc secretarei pentru bunăvoinţă şi mă întorc să plec. Interfonul de pe masă gungureşte însă un apel automat şi, vocea prezidentului răbufneşte ursuză: — Mai e acolo Nifo? — Mai este, sinior prezidente, mai este, răspunde dulce secretara.

— Să aştepte.

Secretara îmi spune să aştept şi intră iar în cabinet. De astă dată a închis uşa şi nu mai răzbeşte pînă la mine nici un murmur. Mă dor tălpile de atîta stat în picioare. După multă vreme de cînd a intrat, secretara reapare, îmbujorată la faţă, cu o hîrtie în mînă. Pune pe hîrtie o ştampilă, o înregistrează şi mi-o întinde fără o vorbă. Citesc titlul, scris cu majuscule, sub antet: „Recomandaţie”. — Mulţumesc, murmur uluit. — Madre del dio, răspunde femeia, ce pile poţi avea, sinior Niro? Cu asemenea relaţii, de ce dracului ţi-ai mai pierdut un an la noi de pomană?

„Oare ce pile oi fi avînd?” mă întreb. „Sinior prezidente?”.

3. Eram dispus să accept orice post. Femeie de serviciu, closetar, orice, doar să nu mai fiu nevoit să stau afară în moina anotimpului ploios şi rece cum nu s-a mai pomenit. Am intrat la sinior prezidente plin de mine ca un curcan şi i-am întins recomandarea. — Cred că ar fi cazul să vă mulţumesc. Ar trebui, poate, să vă fac un cadou, ceva. Să vă ridic statuie... — Lăsaţi prostiile, mi-a răspuns el, zîmbind la fel de ambiguu ca şi prima dată. Să vă faceţi treaba şi să răspundeţi prompt solicitărilor noastre, asta-i tot ce pretind de la dumneavoastră. Sper să fiţi de acord

cu postul. — Orice. — Nu „orice”. Mi-aţi spus că sînteţi specialist în chimie şi fizică subnucleară.

Am crezut că-mi cade-n cap tavanul. — Specialist? am murmurat. — Da. Mă priveşte sinior prezidente mirat. Nu sînteţi?

Nu-mi vine să cred. — De obicei, posturile astea sînt păstrate pentru fetele drăguţe... Sinior prezidente zîmbeşte. — Vom avea nevoie de dumneata. — Desigur, am răspuns prompt. Oricînd. Orice. — Bine. Poţi să pleci. Mîine prezintă-te la Hotel Esplanada.

N-am mai spus nimic. Hotel Esplanada era cel mai nou hotel construit pe Illa. Abia fusese terminat. Se zvonea că este făcut cu investiţiile unei firme străine, europene sau americane. Era cea mai impresionantă clădire de pe faleză. Pînă la terminarea lucrărilor, Hunta izolase zona, păzind-o cu militari înarmaţi cu automate. Construcţia, cu materiale debarcate direct de pe dig, lucrările, fundaţia, totul fusese ascuns de privirile indiscrete prin panouri mari care mascaseră manevrele vreme de cîteva luni.

4. Am avut coşmaruri toată noaptea. Se făcea că, obosit cum sînt, nu mă trezeam la vreme şi întîrziam încă din prima zi, aşa încît şefii îmi spuneau că le pare foarte rău, dar că nu au angajat un om pe care nu se poate pună bază, care întîrzie din prima zi, şi mă pomeneam iar pe drumuri.

Aşa se face că ora 4 de dimineaţă m-a găsit îmbrăcat, gata de plecare. Am mîncat, şi, de nerăbdare, am luat-o către lucru de la ora 5, cu primul metrou.

Staţiile se perindau, întunecate, una după alta, „Il Hentro”, „Il Conquistador”, „Via del mare”. Cercetam cu discreţie figurile desdichadoşilor care călătoreau la ora aceea către întreprinderile de salubritate sau către cele de transporturi, singurele instituţii cu asemenea program inuman de lucru şi, constatam surprins, că orele transportului în comun îşi au fizionomia specifică. La ora asta nu puteai întîlni în vehicul decît specimene oribile, declasaţi, amărîţi, hidoşenii, oligofreni. Femeile erau, majoritatea, trecute de prima tinereţe. Nu găseai una să

fie mai de doamne-ajută. Păi, cine să se facă măturătoare, vidanjoare sau controloare de trafic? Cine să se facă şi să rămînă aşa, vreau să zic? Fiindcă orice femeie cît de cît remarcabilă din vreun punct de vedere ar face orice, s-ar înjosi oricît şi ar găsi ea pînă la urmă un căţel, cît de mic, dar suficient cît să intervină pentru ea şi să o scoată din cloaca socială a orei 5, a latrinelor, salubrităţii sau controlului de trafic, unde nu aveau cum să rămînă decît cotoroanţele astea la care nu se uita nimeni şi care nu aveau cum şi unde să mai evadeze de aici.

Nici bărbaţii nu erau mai acătării la ora asta. Emigranţi de pe Continent, indivizi ale căror figuri exprimau fie o totală imbecilitate, fie o insensibilizare fără limite. Brute, sau mai exact, abrutizaţi de viaţa fără orizont în care-şi tîrau zilele de azi pe mîine. În zdrenţe, neraşi, ciufuliţi, murdari, încercănaţi, unii dintre ei duhnind a băutură, se înghesuiau unii într-alţii ca animalele, rîzînd şi hîrjonindu-se între ei, nestingheriţi, rîgîind, scobindu-se în nas sau scărpinîndu-se între picioare.

Doar o oră mai tîrziu aş fi putut întîlni, tot în acest metrou, categoria vînzătorilor, mecanicilor, instalatorilor sau funcţionarilor cu grade mici de salarizare. Printre aceştia mai vedeai şi cîte o femeie frumoasă dar vulgară, cîte un intelectual decăzut, obligat de condiţiile vitrege să-şi cîştige pîinea prin muncă fizică, sau vreo fată de-a dreptul frumoasă, rătăcită pentru moment pe aici, pînă cînd să fie remarcată de vreunul din Huntă şi dusă pe treapta socială pe care frumuseţea o merită, sau pînă cînd, nedescoperită de nimeni, sătulă de mizeria înghiţită, să se decidă a-şi lua lumea în cap, decizie în urma căreia o regăseai prin faţa hotelurilor de lux, eventual a Esplanadei, către care mă îndreptam eu acum. Şi am sesizat, prin asociere, că nu sînt nici eu altceva decît un vierme, oferindu-se dezgustător, expunîndu-şi carnea şi sîngele către vînzare, cu nimic mai presus de cocotele ieftine bătînd trotuarul în speranţa unei vieţi fie şi cu o idee mai uşoară decît a viermilor celorlalţi, ciuguliţi, cu sau fără de voia lor, de păsările răpitoare din slavă.

Începînd cu ora 8, vehiculele se umpleau de valul pestriţ al elevelor, epatînd cu frumuseţea lor neprihănită, inocentă şi tembelă. Erau superbe majoritatea, deşi tot dintre ele, deformate de vîrstă şi corvezi, peste atît de puţină vreme, se vor alimenta celelalte categorii ale plevei sociale pe care tocmai le-am pomenit. Între 8 şi 9, vehiculele sînt pline de eleve înnebunitor de fragede, şi de profesoare fie frumoase şi depravate, fie doar depravate, fie nici frumoase, nici depravate, dar grase şi bine îmbrăcate, denunţînd prin aroganţa specifică relaţiile indubitabile cu Hunta. Bărbaţii de la ora aceasta poartă paltoane scumpe, cu gulere de blană, pălării cu boruri tari, unii dintre ei chiar şi bastoane, mănuşi, ochelari, genţi negre sau uniforme şi arme.

După ora 9, în vehicule nu mai întîlneşti decît fie pleava şomerilor în căutare de servici, oameni deziluzionaţi ducîndu-se sau întorcîndu-se din audienţe; fie elita secretarelor; fie cîte un barosan rămas în drum cu maşina din pricina vreunei pene şi silit de împrejurare să călătorească şi el o dată, de neuitat, cu vehiculele transportului în comun.

5. Metroul m-a lăsat în staţia „Litoral – Hotel Esplanada” la ora 5,30. Am pornit agale prin parcul despărţind plaja de oraş. Mirosea a agrement. Pinii pitici, arborii exotici cu frunze lungi pînă la pămînt, liane, atîrnînd ozonau aerul, purificîndu-l de poluarea care infesta centrul Illei. Pe aici nu erau fabrici, nu erau uzine, nu erau arsenale nucleare subterane ca pe coasta de vest. Pe aici nu era decît parcul, bîntuit de femeile frumoase însoţite sau solitare, parcul cu maşinile cu geam-oglindă rulînd silenţioase dar în mare viteză pe aleile principale. Departe, în stînga, prin ceaţa zorilor, se întrezăreau stîncile falezei şi blocurile înalte ale hotelurilor de agrement. În dreapta, încă şi mai învăluită de ceaţă, întinderea albastră, neclintită, a lagunei fiordului. Şi de jur împrejur, cît cuprindeai cu ochii, parcul.

Ţinînd cont de ora extrem de matinală, mi-am zis că am vreme să fac o plimbare pe faleză. Pînă la ora 7, cînd mi se

spusese că pot intra la sinior inhiner, mai era o oră şi ceva. Am străbătut bucata scurtă de plajă neacoperită de apele fluxului şi am urcat treptele digului care înainta pînă departe, în ocean.

Cînd eram puşti îmi plăcea să vin aici să mă confrunt cu uriaşul, respirînd întretăiat, ca după o alergătură solitară prin Univers. Valurile deplasau mase enorme de apă albastră, înălţîndu-le spre a le izbi de stîncile negre ale pontonului, sau retrăgîndu-le spre a lăsa dunele deschise la culoare ale nisipului de pe fund să se străvadă de sub zeci de metri de apă.

Dincolo de fiord, pe celălalt ţărm al lagunei, se vedeau hotelurile, mici, reduse la scara, îngheţate la impactul oceanului cu ţărmul. Dincolo de ocean putea fi Continentul, dar tot atît de bine Continentul putea să nici nu mai existe. **Aici**-ul era singurul element concret, eternul **Aici,** o insulă în pustietate şi eternitate. O insulă de dinamic şi efemer. Illa, capitala minusculă a unui imperiu de apă, înainte de a fi metropola coloniei continentale tot atît de mari cît universul de apă asupra căruia se ridica: un ciob de sare condensat dintr-o lacrimă stelară.

Şi parcă mă cuprindea frica de ceva teribil, un fel de monstru marin, o sepie fără sfîrşit din ere primare care, deşteptată după un somn de miliarde de ani, putea să urce din străfunduri, incomensurabilă, cumplită, aproape inteligentă, să înşface Illa, să o înghită nemestecată, cu blocurile ei cu tot; cei patruzeci de kilometri diametru nu ar fi reprezentat cine ştie ce pentru o asemenea făptură a abisurilor. Noi, cei de la limita cu oceanul, am trăit întotdeauna asemenea spaime ancestrale. Fiorul de ne-nţelesului ascuns în incertul străfundurilor din care ne vine arar cîte o veste, ca dintr-un alt univers, ca dintr-o altă lume cu care ne-am afla în impact.

Ce o fi căutat aventurierul ăla idiot de gintă latină, în urmă cu cinci secole şi ceva, tocmai în capătul ăsta de lume? Nu putea rămîne acolo, în Iberia lui, pe tărîmul ferm al unui continent înconjurat de pămînturi, loc unde să nu pută a peşte şi a alge putrede şi unde să nu cîrîie pe

deasupra, zi şi noapte, păsări marine albe şi mari, cu ochi sîngeroşi şi ciocuri însîngerate?

Sau, altfel pusă problema, ce sărăcie lucie a determinat pe oamenii aceia înfometaţi probabil pînă la turbare să se caţere pe bordul unei coji de nucă scîrţîind şubred din toate încheieturile spre a străbate continentul de apă doar pentru a se aciua aici, pe o insulă stearpă şi pustie, unde să aştepte trei sute de ani înfiinţarea fabricii de electronică şi computere pentru a se îngrămădi apoi într-o incredibilă explozie demografică, unii peste alţii, înarmîndu-se cu cele mai teribile arme din Istorie, pentru a se apăra, de cine? de Ocean? de ei înşişi? Nimeni nu ar putea preciza. Nimeni nu ar putea explica de unde a răsărit, în doar cîteva zeci de ani, Illa, metropola considerată capitala Insulei de departe, de dincolo de continentul de apă – puhoiul acesta de lume, şi Hunta, instaurînd cu ipocrizie fascismul tiraniei sale militariste şi dictatoriale.

6. Atunci cînd soarele a răsărit pe deasupra norilor albi de la orizont, mi-am luat seama. Eram gata să întîrzii. Am alergat pînă la intrarea în hotel şi am ajuns în ultima clipă. Am salutat portarul, maliţios şi ţeapăn în uniforma lui cu fireturi de aur şi am urcat treptele cîte două.

Recepţia şi coridoarele păreau părăsite. Nici ţipenie. Nu fuseseră încă stinse luminile, cu toate că ziua îşi azvîrlea transparenţa prin ferestrele prelungi ale holului. Mochetele groase înăbuşeau orice zgomot.

Am pătruns pe coridorul etajului doi, scufundat, spre deosebire de restul hotelului, în întuneric. De pe la jumătatea lui m-am văzut silit s-o iau pe pipăite – nu se mai desluşea nimic. Ajungînd la uşa unde citisem cu o zi înainte, pe lumină, plăcuţa indicînd „Serviciul Tehnic”, am scăpărat un chibrit ca să mă conving că n-am greşit. Am intrat în anticameră. Nici aici nu era nimeni, dar lumina era aprinsă. Am bătut la uşa cabinetului. Nu a răspuns nimeni. Am apăsat pe clanţă şi uşa s-a deschis.

Nimeni. Ceasul de pe perete indica ora şapte şi un sfert. Am închis, intimidat. M-am reîntors pe coridorul întunecat.

Mi se făcuse cald şi transpiram, dar nu voiam să-mi scot geaca. Prea înghiţisem frigul în ultima vreme, căldura de aici părîndu-mi-se o adevărată binecuvîntare.

Am ieşit pe pipăite din coridor pînă la lifturi. M-am tolănit într-un fotoliu capitonat şi, de atîta cald şi bine, am prins a picoti. Pe peretele din faţă un ceas mare. Închideam o clipă ochii şi cînd îi deschideam, limbile arătau cinci, zece minute mai mult.

La ora nouă şi jumătate am început a mă impacienta. Ce se întîmpla? De ce nu venea nimeni? Înţelesesem eu greşit instrucţiunile?

M-am ridicat din fotoliu şi am luat-o iar pe coridorul întunecat. Coridorul nu mai era întunecat. Cineva aprinsese lumini plăcute, calme. În plafonierele înalte. Am intrat iar pe uşa pe care scria „Serviciu Tehnic”, mi-am vîrît iar capul în cabinet şi mi-am confirmat mie însumi că nu trecuse nimeni pe lîngă mine fără să-l remarc şi că încăperea era tot pustie.

Mă rătăcisem într-o piramidă părăsită în mare grabă: toate lucrurile erau la locurile lor. Doar oamenii lipseau. Cu desăvîrşire.

M-am răsucit pe călcîie, cu gîndul să-mi reiau locul din fotoliul de la lifturi şi am dat piept cu o femeie ofilită pe al cărei chip se oglindea suspiciunea. — Pe cine căutaţi? m-a întrebat ea, absurd. — Pe sinior inhiner, am răspuns, dînd din cap a salut şi zîmbind cît puteam mai blînd. — Nu a venit încă. Ieri a stat pînă tîrziu şi s-ar putea să nici nu mai vină azi. Mi-a explicat femeia, nescăpîndu-mă din ochi. Nu-l mai aşteptaţi aici. Nu e voie, mi-a precizat, măsurîndu-mă insinuant de jos în sus, de la ghetele „sport” cu talpă de cauciuc pînă la geaca roasă la guler. — Şi unde să stau? am întrebat-o. — Nu ştiu. Veniţi mai tîrziu. Duceţi-vă acasă şi reveniţi pe la ora douăsprezece. Sau mîine. — Imposibil, am răspuns. Sînt angajat aici. De azi. Şi mi s-a spus să mă prezint la lucru.

— Bine, a zis ea. Atunci vino mai tîrziu.

Am coborît treptele, năuc. M-am învîrtit o vreme prin faţa intrării, dar un soldat din Huntă, cu automatul pe

umăr, mă urmărea cu o fixitate care m-a pus pe gînduri, aşa că m-am îndreptat către parc, dîrdîind. Am stat acolo, pe o bancă, pînă cînd, iritat la culme, mi-am zis că – fie ce-o fi – mă mai duc o dată la hotel.

Am urcat treptele frisonînd Am străbătut temător coridorul, trăgînd cu coada ochiului în dreapta şi în stînga, să nu dau iarăşi nas în nas cu femeia de serviciu cea înţepată. Dar nu era nimeni.

Am deschis uşa biroului. Sinior inhiner, în dreptul ferestrei, cu mîinile la spate, privea către ocean. S-a întors, ridicînd mirat din sprîncene cînd a dat cu ochii de mine.

— La ora asta ţi-am spus eu să vii? m-a întrebat contrariat dar fără nici un pic de asprime în glas. — Nu. Dar să ştiţi că am venit de la şapte. Însă nu era nimeni şi m-a gonit o femeie de serviciu… Sinior inhiner a pufnit în rîs. — Bine. Mîine poţi veni mai tîrziu şi dacă nu sînt aici, intri şi mă aştepţi. — Aici? — Aici.

A tăcut o vreme, iar eu i-am respectat gîndurile. — Bine. Poţi să pleci, mi-a zis. Rămăsesem nehotărît, privindu-l mirat. — Mai e ceva? m-a întrebat. — Mîine e cazul să aduc vreo salopetă? — Nu, a zis el, zîmbind strîmb. O să-ţi dăm noi o uniformă. N-ai nevoie de salopetă. — Aş vrea să încep lucrul de azi, am spus. Cine o să-mi fie şef? N-aş putea să mă prezint la locul de muncă? — Ai **început** lucrul de azi. Nimeni n-o să-ţi fie şef. Şi, deocamdată, locul tău de muncă va fi aici. Laboratorul nu este încă gata. Vino şi tu pe la ora nouă, stai pe aici o oră-două, să te pui în temă, şi apoi pleacă. Dar aşa, discret, să nu avem plîngeri. — Am înţeles, am murmurat. L-am salutat, m-a salutat, şi am plecat. Afară începuse să se înnoureze.

7. Timp de mai bine de o lună am hălăduit în biroul lui sinior inhiner. La început mă simţisem foarte stînjenit de tălpile dezlipite ale ghetelor, de flanelele mele veşnic murdare, de părul meu zbîrlit şi cam lung. Mă temeam că o să mi se atragă atenţia să mă tund. Dar nu mi-a zis nimeni nimic.

Tocmai cînd începusem să mă deprind cu locul şi nu mă

mai jenam să-mi pun caietul pe colţul mesei spre a-mi nota cîte o idee sau să-mi scot din sacoşa de plastic Metafizica lui Aristotel sau Optica lui Newton să citesc, sinior inhiner mi-a sugerat că ar cam fi timpul să mă duc „jos, la mine” şi să-mi „construiesc laboratorul”. Cum adică „să mi-l construiesc”, am întrebat, uluit. Nu e construit? Nu figurează în plan? — Ba, de figurat figurează, dar de construit nu-i construit. O să mergem împreună acolo să te prezint oamenilor, le arăţi ce să facă şi cum să facă, soliciţi, tot ce ai nevoie – pentru asta vorbeşti cu mine – şi-ţi faci laboratorul. Vreau să fie ceva ultramodern, cu care să ne putem mîndri. — Dar nu ştiu încă despre ce e vorba. Nu ştiu ce am de făcut. Nu ştiu ce aşteptaţi de la mine... — Vei afla cu timpul O să te descurci. Nu-i mare lucru, Deocamdată, prima etapă este construcţia laboratorului. Ia oamenii şi fă-l. Dacă ai vreo problemă cu vreunul, vii şi-mi spui mie, nu discuţi tu cu ei. — Am înţeles, am spus. — Şi încă o precizare. Munca ta aici este ceea ce este, dar este mult mai mult decît pare. Pe umerii tăi apasă o răspundere formidabilă. Aproape cît a noastră. Ba, poate chiar mai mare.

„Ce naiba!” îmi spuneam. „Ăsta e nebun! Un ciuruc ca mine, şi, cică, mare răspundere ce apasă pe umerii mei.”

Adevărul e că mi-a fost toată viaţa groază de „răspunderi” din astea. Semnezi pe o foaie de hîrtie şi a doua zi vin băieţii şi te iau de guler: ce ai făcut cu treaba aia? Păi, n-am făcut nimic, vă jur! Da’ de ce n-ai făcut nimic, ă?

— O să am inventar mare? am întrebat. — Inventar? n-a priceput de la început sinior inhiner. A, nu! Nu în sensul ăsta e răspunderea. Nu ai nici un inventar. N-ai să semnezi pentru nimic. Dacă e vorba de ceva, eu cad, noi cădem. Dar nu o să cădem. Şi **TU** o să ai grijă de asta. Noi toţi depindem, pînă la urmă, de tine.

Am căscat ochii mari, dar nu am mai spus nimic. Voi trăi şi voi vedea. Pentru moment puteam mulţumi zeilor că mai exist. De rest se vor ocupa tot ei, dacă existau. Iar dacă nu, oricum, mai rău decît de unde am pornit în escapada asta,

cînd înainte de a nimeri aici, adus de mîna hazardului, mă gîndeam să-i sugrum pe ai mei şi să mă spînzur, n-am cum să cad. Fiindcă mai rău de-atît nu se poate.

De altfel, – de cînd m-am angajat, toţi cunoscuţii – vecini, rude – se minunează ca de ceva nemaipomenit. „De unde ai găsit, mă norocosule, tu servici, cînd peste tot se concediază. Oameni cu ani şi ani de vechime sunt puşi pe drumuri, iar tu ai dat de bine. Te-ai ajuns! Să nu ne spui că nu ai pe cineva undeva care are grijă de tine!” „Oi fi avînd. Dar unde? Şi pe cine?”

8. Chiar de a doua zi am coborît „jos”, „la mine”, în subsol. Pe sub întreaga clădire era conceput un întreg labirint de beton. Nedegajate de moloz, majoritatea încăperilor şi culoarelor erau încă inaccesibile. Doar „Staţia”, o hrubă mare de la începutul labirintului, era curăţată în oarecare măsură (cu toate că movile de moloz mai ascundeau pereţii şi aici) şi se montaseră înăuntru „filtrele” (nişte cisterne gigantice) la care şi de la care duceau şi plecau sute de ţevi, o adevărată încurcătură de ţevi groase prin care lichide reci şi clocotite, acţionate de motoare puternice, treceau continuu, gîlgîind.

În staţie era întuneric, doar cîteva becuri anemice luminau spaţiul imens şi trist din adînc. Dar, prin compensaţie, era cald, foarte cald.

„Colegii mei” erau trei fiinţe murdare de var, cu salopete rupte. La primul contact am rămas atît de traumatizat că le-am apărut tuturor fie cretin, fie… cretin. După luna de convieţuire cu tînărul sinior inhiner, subţire, misterios, instruit, elegant, frumos ca bărbat, distins şi degajat în relaţiile cu mine, care, aşa cum îmi spusese „nu am nici un şef”, pe umerii căruia apăsau „răspunderi incomensurabile” m-am pomenit strîngînd laba ciuntă a unui pitic (îi lipseau cîteva degete, şi m-am întrebat dacă o fi lepros sau ce are), apoi am dat mîna, involuntar şi aproape inconştient cu o matahală de peste doi metri, cu părul cărunt, şi, în sfîrşit, cu tînărul slab, supt, cu plete creţe învîlvorate ca la negri. Vitorio, don Stefano şi Sordi.

Sinior inhiner a plecat lăsîndu-mă cu cei trei „colegi”, care şi-au continuat o discuţie, pe cît se pare începută mai dinainte, din care eu n-am priceput o iotă. Am asistat în tăcere la ce-şi bălmăjeau ei în slang, apoi am răsfoit cartea tehnică a instalaţiei, şi, pînă la urmă, conform tradiţiei încetăţenite în birou la sinior inhiner, m-am ridicat, fără să spun nimic, şi am plecat acasă.

A doua zi, la ora nouă, cînd am ajuns, Sordi mi-a transmis ordinul primit: să mă duc sus, la sinior inhiner. Am urcat cu liftul, am salutat, şi sinior inhiner m-a preluat aspru că de ce am plecat ieri? N-am priceput? Trebuie să-mi construiesc laboratorul! Să decid unde, să fac curat, să cer materiale şi oameni, şi să pun la punct tot ce mai e de pus la punct. Şi, a! să nu uit, să nu mai vin niciodată cu liftul prin faţă. „Nu trebuie”; Să vin prin spate, pe scara de serviciu.

Era ceva profund antinomic în instrucţiunile primite anterior şi cele de acum. Lucrurile să băteau cap în cap. Dar n-am comentat, m-am dus jos şi le-am spus celor trei că sinior inhiner îi solicită să mă ajute la construirea laboratorului. Ei s-au uitat unul la altul, n-au rostit o vorbă, dar nici nu s-au clintit.

Asta era. Ce puteam face? Eram decis să nu-mi tom „colegii. Nu era treaba mea să întocmesc rapoarte. Aşa că am coborît în subsol, unde am găsit o lopată, am ales locul într-una din firidele de beton şi am scos moloz de acolo, îndîrjit, cîteva ore. Apoi m-am pomenit cu cei trei pe cap. Se uitau în tăcere, cu braţele-n sîn. Au stat aşa pînă la sfîrşitul programului, cînd am aruncat lopata, m-am dus şi m-am spălat la chiuveta din closetul piscinei, m-am îmbrăcat, i-am salutat şi am plecat.

9. Cînd am venit a doua zi dimineaţa i-am găsit lucrînd din greu la curăţatul molozului din „laborator”. Erau veseli, glumeau între ei, şi m-au primit cu chiote: „Cine zicea că nu vine sinior Niro? Uite-l! E aici!”

Am pufnit în rîs. Am lucrat toată ziua alături. Şi a doua zi. Şi tot aşa, pînă cînd, treptat, am aflat unii despre alţii

diverse amănunte, că Vitorio e vecin cu mine – stă tot în cartierul de Vest, că don Stefano este încetăţenit pe Illa de ani de zile, dar originar de pe Continent şi de aceea se teme să nu-l trimită ăştia acasă de cînd nu mai e de lucru nici pentru autohtoni, că Sordi are douăzeci şi unu de ani şi este căsătorit de un an, că are un copil, o fetiţă de o lună şi că, înainte de a veni aici, fusese soldat în armata Huntei.

— De altfel, toţi cei de aici au fost sau sînt încă în relaţii cu Hunta, mi-a explicat Vitorio, piticul, cu care eram de-o vîrstă. Ai grijă ce discuţi cu ei. Toţi au datoria de a întocmi raport zilnic.

Mă amuza teribil cum, pe rînd, spuneau unul despre altul că „să mă feresc de ceilalţi”, că sînt oamenii Huntei.

— N-am nimic de ascuns, le-am răspuns la toţi. Sînt curat. Şi puţin îmi pasă pentru cine lucrez. Sînt plătit? Fac treaba cum trebuie. Nu fac politică şi port convingerea că dreptatea este de partea celui puternic.

— Asta este un fel isteţ de a pune problema, m-a aprobat Sordi.

De-a lungul lunilor care au urmat, s-au lipit pe lîngă noi diverşi alţi „colegi”; dar cu vremea au dispărut, unul cîte unul. Erau oameni de pe la construcţii, care sperau să găsească de lucru aici după închiderea şantierului. Dar nu a fost chip să rămînă vreunul, cu toate ca unii dintre ei s-au pretat la tot felul de măgării: lăsau, bunăoară, instalaţiile cu defecte, nimeni nu le putea găsi „cusurul” şi atunci apăreau „specialiştii”, şi, ca prin minune, puneau agregatele în funcţiune, după care se băteau tare cu pumnul în piept. Dar de rămas, nu a rămas niciunul, „străinii” de la construcţii dispărînd o dată cu o bună parte din personalul „primului val”.

După aceea s-au perindat alţi şi alţi angajaţi, preluînd cheile şi inventarele de la cei care plecau, pînă cînd, dintre cei vechi, nu am „supravieţuit”, după vreun an, decît eu, Vitorio şi Sordi.

În subsol cel mai greu m-am acomodat cu huruitul pompelor. Era un huruit continuu, monoton, şi în acelaşi timp strident, obositor. Cînd ies de la servici mi se pare că

e prea linişte afară.

Huruitul are proprietatea de a-ţi bulversa gîndurile. Sub ploaia de decibeli nu te poţi gîndi la nimic. Imaginile mintale se sfîşie, iar din cauza infrasunetelor te simţi mereu urmărit, observat de cineva străin. Zgomotul se poartă faţă de tine ca un duşman abil, pîndindu-te din umbră.

10. Hotelul ăsta era o instituţie extrem de curioasă. Noi ne primeam salariile, planurile se realizau cu vîrf şi-ndesat, şi totuşi nu zăreai, cît era ziua de lungă, pe nimeni, nicăieri. Nici un turist. Nici un beneficiar.

Cînd am pătruns pentru prima oară în piscină, a cărei întreţinere, mi s-a comunicat, era una dintre atribuţiile mele, am rămas interzis. Era cel mai spectaculos lucru de pe Illa, din cîte văzusem pînă atunci. Microclimatul prevedea o căldură văratică fără de sfîrşit, intrînd în sarcinile mele să am grijă de asta. Palmieri şi flori exotice ornau sala de baie. Apa era cristal. Cîteva femei deosebit de frumoase, selectate cu gust la concursuri preliminare, serveau clienţii la garderobe, bazin şi bar. Cîteva profesoare de înot se plimbau de colo-colo fără treabă, îmbăindu-se în apa albăstruie ca nişte nereide. Din difuzoarele ascunse în pereţi se răspîndea o muzică ritmată, de ultimă oră. În separeul barului, pe video, curgeau neîncetat filme de contrabandă, europene şi americane.

Dar în acest paradis pe pămînt nu hălăduia decît un singur „turist” Era un bărbat între două vîrste, cu păr grizonat, cu trup suplu cu ţinută distinsă, salutîndu-ne zîmbind protector, în tăcere, ori de cîte ori ne întîlneam, ca pe nişte vechi şi intimi cunoscuţi. „Oare clientul acesta o fi suficient pentru realizarea planului de încasări?”, mă întrebam. Se părea că da, de vreme ce ne primeam riguros salariile şi primele, felicitaţi adesea pentru încasările obţinute şi pentru felul în care ne descurcăm de nu avem nici o sesizare, nici o reclamaţie şi nici o plîngere din partea „clienţilor”.

Mai erau cîteva ciudăţenii locale, cărora la vremea respectivă nu le-am acordat cine ştie cîtă importanţă, dar care, pentru cineva străin de situaţie, ar fi apărut, mai mult ca sigur, drept extrem de curioase.

În primul rînd, atitudinea şefilor faţă de noi, muncitorii mărunţi. Mă simţeam, e adevărat, bine la mine în laborator, nederanjat zile în şir de nimeni. Cînd, totuşi, sinior inhiner, trecea pe acolo şi mă găsea citind, să zicem, un Max Weber zdrenţuit, nu-mi spunea nimic. Ne salutam cordial, după care el pleca şi eu rămîneam să citesc mai departe, netulburat, ca şi cum pentru asta aş fi fost angajat.

Apoi investiţiile. Exista o întreagă bizarerie a investiţiilor. Pe de o parte se cheltuiau fără reţineri orice sume pentru fleacurile menite să ia ochii: băuturi fine, ornamente, uniforme (negre, cu tăietură de costum modern), dotare cu piese de schimb din import peste tot: de la lavoare şi soluţii chimice de întreţinere (detergenţi, chimicale etc.), pe de altă parte dîndu-se dovadă de o meschinărie penibilă chiar şi la cele mai elementare obiecte din dotare: nici la un an şi jumătate de angajare nu izbutisem să obţin un scaun pe care să mă aşez în luxosul laborator în care mi se puseseră la dispoziţie fără inventar reactivi străini pentru diferite analize, mai simple sau mai complicate: duritate, Ph, poluare, etc. Îmi fuseseră aduse, fără să le solicit, o balanţă electronică de mare fineţe (cu şase zecimale), un spectrofotometru şi un microscop cu cîmp electrostatic, dar de şezut, şedeam pe un butoi de plastic, deteriorat şi experienţele şi analizele le executam în pahare de bucătărie cu marca hotelului, fiindcă deşi solicitasem în repetate rînduri eprubete, nu obţinusem nici măcar una.

Şi apoi şobolanii. Încă din primele zile, sinior inhiner mă întrebase dacă am văzut şobolani. Îi spusesem că am văzut într-o zi unul, iar sinior inhiner murmurase: „Bine. O să anunţăm conducerea”.

După aceea numărul şobolanilor a crescut simţitor. Exista o gaură în perete, chiar vizavi de laborator, o gaură

pătrată de dincolo de care şobolanii veneau puhoi, rîmînd pămîntul. În fiecare dimineaţă adunam cu făraşul pămîntul îngrămădit, dar a doua zi găseam din nou o movilă de pămînt proaspăt.

— Sinior inhiner, trimiteţi un zidar să tencuiască gaura, că m-au înnebunit! Cred că au cărat aici tot pămîntul din parc!

Sinior inhiner a constatat apatic gaura, a cărei utilitate mi s-a părut absolut ininteligibilă, a clătinat din cap, dar nu a luat nici o măsură, aşa că, pînă la urmă, plictisit, am renunţat să mai curăţ pămîntul şi movila a crescut o vreme spectaculos, după care s-a stabilizat la nişte dimensiuni considerabile. Ei bine, pare de necrezut, dar cu toate că în general se făcea mare tapaj de curăţenie nimeni nu a spus nici măcar un cuvînt despre pămîntul movilit la un pas de uşa laboratorului. Toată lumea trecea pe acolo cu o nonşalanţă inimaginabilă, ca şi cînd nimeni nu ar fi remarcat nimic. Nu mi s-a dat nici o confirmare pozitivă, ca să nu mai iau pămîntul de acolo, sau că bine fac dacă-l las acolo, dar nici nu mi s-a atras atenţia: ce-i cu pămîntul ăla acolo? Era de parcă nici n-ar fi fost.

Şi ultimul amănunt bizar de care aş aminti, dar bizar nu atunci cînd s-a petrecut, ci mult mai tîrziu bizar, a fost contactul cu Avelia Ghelar.

Ieşind într-o zi în labirintul interior al subsolului, înaintea uşii laboratorului bucătăriei, alăturată de uşa subsolului nostru, am zărit o fată blondă, proptită cu spatele de un stîlp de ciment, fumînd. Tremura din toate încheieturile, pătrunsă de frig, fiindcă în zona aceea nu exista încălzire şi un curent rece bătea dinspre întunericul galeriilor desfăcîndu-se în toate direcţiile.

Ştiam că personalul laboratorului bucătăriei nu are voie să fumeze în incintă, şi de aceea, gentil, i-am propus fetei să intre în staţie, la noi, unde e cald şi poate fuma nestingherită, fără să deranjeze pe nimeni, mai ales că şi noi fumam. Fata a refuzat categoric. L-am trimis şi pe Sordi să o invite, gîndind că nu i-o fi plăcut faţa mea, dar fata nu mai era pe culoar.

Avelia Ghelar era o blondă foarte frumoasă şi din refuzul ei categoric pricepusem că se teme de avansurile bărbaţilor necunoscuţi şi excesiv de binevoitori. După aceea am aflat însă că şeful bucătăriei nu angaja decît persoane exclusiv de sex feminin „încercate” mai întîi cum se comportă la pat (drept care insul mi-a provocat o repulsie atît de nestăpînită, devenindu-mi atît de odios, că nici nu l-am mai salutat cînd mă întîlneam cu el, şi am jubilat cînd, după o vreme, am remarcat că el mă salută cu un interes şi respect exagerate ţinînd cont de funcţia pe care o deţinea, iar eu am prins a-i răspunde cu obraznică emfază, moţăind doar din cap, ca şi cînd i-aş fi făcut cine ştie ce favor). Despre Avelia Ghelar, care refuzase invitaţia mea gentilă care nu o angaja în nici un fel, porcul ăla de şef a răspîndit, foarte încîntat, zvonul că, nu numai că este foarte uşor abordabilă, dar că, pe deasupra, se pretează fără fasoane şi la orice fel de perversiuni sau alte chestii exotice de genul ăsta.

Într-o bună dimineaţă, cînd am urcat în piscină, am întîlnit-o pe Avelia, tronînd, plină de ea, la barul din incintă. Am salutat-o, dar ea m-a sfidat ca pe un gunoi.

După cîteva ore, remarcînd că toată lumea mă saluta cu stimă şi respect, sau poate asistînd la felul în care stătusem la taclale cu sinior inhiner, care mă bătuse jovial pe umăr, ca pe un vechi prieten, ba, la un moment dat, încercînd chiar să mă şi pupe (nu ştiu ce-avea în ziua aia cred că era beat), blonda Avelia Ghelar a început şi ea să mă salute, de astă dată ea excesiv de curtenitor, fiind rîndul meu să-i răspund (că de răspuns i-am răspuns greţos, din vîrful buzelor, uitîndu-mă la ea ca la o cîrpă ce era). Dar, după suficientă vreme cît să mi se cicatrizeze rănile orgoliului, am renunţat în mare măsură la o parte din răceală şi suspiciune, oprindu-mă uneori să o întreb „ce mai face”, sau alte convenţii din astea ce vor să semnifice în genere un soi de bunăvoinţă reţinută şi politicoasă din partea celui ce le debitează.

Poate că ar mai trebui consemnat la categoria „ciudăţeniilor” şi faptul că sala pentru protocol, dotată cu

camere de televiziune, cu staţie de amplificare, cu aparat de proiecţie şi proiecţionist, sală pentru care se investiseră probabil sume exorbitante nu era folosită la nimic. Dar la absolut nimic.

Însă în cazul acesta, lista „ciudăţeniilor” s-ar continua inadmisibil, fiindcă mai erau şi alte bizarerii, neesenţiale însă în dezvoltarea ulterioară a evenimentelor.

11. Într-o bună dimineaţă, abia sosind eu la servici, cînd am pătruns în laborator am găsit telefonul sunînd. „Cine-o fi?”, m-am întrebat, fiindcă doar sinior inhiner mai suna cînd şi cînd aici, dar niciodată înainte de ora nouă, cînd venea el.

Şi totuşi sinior inhiner era.

— Pe unde umbli? m-a taxat el grăbit. Hai, că sun acolo de o oră şi nu răspunde nimeni! Ia-i şi pe ceilalţi şi veniţi repede în sala de protocol.

Nedumerit, i-am adunat pe toţi şi am urcat la etaj, unde era sala. Eram aşteptaţi. Un canadian, cum aveam să aflăm, ne-a ţinut în franţuzeşte o scurtă cuvîntare, cum că el este reprezentantul firmei **Holliday’s Inn,** principalii finanţatori ai acestui „building”, beneficiarii de drept şi de fapt ai întreprinderii. Străinul ne-a declarat ritos că este încîntat să ne cunoască, şi că e mulţumit de noi, de toţi. Că firma pe care o reprezintă are nevoie de un personal ca noi, calificat, competent, entuziast. (Majoritatea celor care nu eram veterani sau mobilizaţi ai Huntei eram specialişti cu grad maxim, „colectaţi” de prin celelalte hoteluri ca „persoane” cu probleme fie de „disciplină”, fie „politice” – eram cea mai curioasă adunătură de otrepe cu înaltă calificare din Illa). Firma, a continuat canadianul, o să ne prezinte un film documentar pentru uz intern, turnat special pentru angajaţii permanenţi. Noi eram rugaţi să-l vizionăm cu cea mai mare atenţie, sfătuiţi să tragem dintr-însul cît mai multe învăţăminte cu putinţă.

Lumina s-a stins, şi pe ecranul panoramic s-a profilat imaginea cerului inundat de stele. Credeam că s-a greşit bobina, punîndu-se prin cine ştie ce încurcătură bobina cu

un film de anticipaţie. Parcă ar fi fost Războiul sau Imperiul.

Printr-un efect de studio, imaginea a glisat din ce în ce mai repede printre punctele de lumină, spectrul a alunecat către violet, orbind (trucajele erau absolut extraordinare), şi vocea din off a lui Orson Wells a anunţat, cavernoasă, că „We have the power, we have the people, we have the instruments, we have the money!” Pe ecran, din străfundurile spaţiului a urcat vijelios către noi o galaxie configurînd în relief profilul unor litere consemnînd, uriaş cît universul, emblema

*** HOLLIDAY’S CO ***

Capitolul II

1. Era un excepţional film de reclamă. Păcat că nu ştiu prea bine engleza. Vocea lui Orson Welis impresiona puternic, tenebroasă, părînd că vine din genune. Punînd alături realitatea din jur şi pelicula proiectată, era un film fantastic. Efecte speciale suprapuneau imagini de vis cu plaje însorite şi hoteluri elegante. Din cîte am înţeles eu, concernul internaţional Holliday’s CO avea sucursale în întreaga lume, de la Marea Nordului pînă la izvoarele Nilului, din Alaska pînă la Ţara de Foc, din Japonia pînă în Australia. Peste tot, hoteluri impunătoare, de o concepţie revoluţionară, cu amenajări de agrement, ultramoderne, cu jocuri de noroc, discoteci şi baruri de noapte unde femei extraordinar de frumoase făceau striptease. M-am mirat că filmul ne era prezentat necenzurat. Pe ecran se perindau imagini cu dansatoare goale-goluţe, ceea ce nu s-ar fi întîmplat niciodată dacă filmul ar fi fost dat de Huntă la televizor, fiindcă Hunta avea o concepţie militară, organizată şi disciplinată despre artă şi cultură, care trebuiau să fie în mod obligatoriu morale. Prezentîndu-i-se femei goale, soldatul îşi putea lua lumea în cap, se putea relaxa, îi scădea vigilenţa.

Cînd am auzit de tripourile firmei din Las Vegas, mi-am amintit imediat de documentarul despre tripouri şi jocuri electronice prezentat în urmă cu cîteva luni de reţeaua de televiziune a Huntei. Spuneau că toate localurile astea din Las Vegas, ba chiar şi oraşul, ar fi fost o antrepriză a Mafiei. Oare şi Holliday's CO avea legături cu Cosa Nostra? În fond, şi Mafia era o organizaţie internaţională. Poate că şi ea era apolitică, aşa cum se declarau cei de la Holliday's CO.

Am privit împrejur la figurile celorlalţi. Toţi erau numai ochi şi urechi. Nu ca în cazul în care s-ar fi prezentat un film local de publicitate, la care nu se uită nimeni fiindcă nu te captează prin nimic. Iată că şi propaganda se poate face inteligent.

Am ridicat iar ochii spre ecran. Erau prezentate instantanee de prin cazinouri. Se juca biliard, se juca pocher. Ruletă. Zaruri. Dar, mai ales, peste tot, tronau automate electronice sclipitoare, care-ţi luau ochii. Oare or să aducă şi aici, în hotel? Cu ce tarif? Vor exista şi la noi baruri de noapte, discoteci, striptease. Şi cum se vor împăca toate astea cu starea de asediu care întunecă oraşul de la ora şase după-amiaza pînă la cinci treizeci dimineaţa, perioadă în care nimeni n-are voie să aprindă lumina şi cînd oricine foloseşte radioul sau televizorul este pasibil de amendă?

Filmul pîlpîia mai departe, arătîndu-ne acum că firma posedă bilioane de apartamente de lux în hotelurile ei.

Bilioane? m-am întrebat. Da, mi se pare că englezii şi americanii folosesc termenul în sensul de milion. Sau nu, parcă nu. Parcă trilioane în loc de bilioane. Nu-mi mai amintesc.

Dar ce dumnezeu să facă ei cu atîtea apartamente? Toată populaţia Pămîntului e de vreo 10 miliarde. Ori ăştia aveau apartamente cît să cazeze toată omenirea de pe Pămînt ca turişti. Dar dacă toţi am fi devenit turişti, cine mai rămînea băştinaş?

În fiecare oră firma cîştiga o mie de bilioane de dolari.

O mie de bilioane? Stai, cît vine asta? Un trilion. Nu

realizez exact. Un trilion pe oră! Dar care era venitul Insulei, luat global? Parcă un trilion cinci sute de miliarde pe an. Deci, Holliday’s CO îşi putea permite să cumpere cîte o ţară cît Insula pe oră. În cîte zile ar fi cumpărat tot Pămîntul?

Nu! Era absurd! Nu înţelegeam limba asta puturoasă şi pace! Dacă erau atît de bogaţi, ar fi trebuit să-şi tocmească un translator care să ne traducă şi nouă ce zic ăia acolo pe ecran. Putea să le dea prin minte că nu toţi muncitorii dintr-o ţară de gintă latină au învăţat engleza ca să priceapă ce zice Orson Wells, cu vocea lui cavernoasă şi ce înţelege el prin „We have the power, we have the people, we have the instruments, we have the money”, „a thousand bilions dolars by hour” sau „ten bilions apartments in a hundred millions buildings and inns all over the world”.

Am renunţat să mai caut a pricepe ce spuneau şi am urmărit numai imaginile. Iată o piscină. A noastră era absolut asemănătoare. Cu nimic mai prejos, cu nimic mai presus.

Urmau informaţii despre partenerul alimentar al firmei. „Food for all the people of the world”. Am presupus că vrea să spună că firma ar putea da de mîncare la toată lumea de pe glob, ceea ce mi s-a părut niţel cam exagerat, dar era un film de reclamă, şi ce nu spune vînzătorul ca să-şi vîndă marfa?

Urmau companiile de transport ale concernului. Holliday’s CO poseda nu ştiu cîte mii de nave oceanice, fluviale „or others” (oare ce altfel de nave mai puteau să posede?) şi companiile firmei Delta (aripile delta de la avioanele cu geometrie variabilă?) erau în plină expansiune economică.

Firma se mai ocupa şi de cibernetică, reprezentînd prima putere după „Texas-inc”, cu precizarea că acţiunile firmei rămîneau secrete, avînd în vedere caracterul lor subsidiar, pe cînd trustul celălalt, ocupîndu-se oficial cu stocarea şi manipularea informaţiilor, era silit să-şi facă publice acţiunile şi planurile de perspectivă.

Pe ecran erau arătaţi cîţiva roboţei simpatici, cam ca ăia

din Imperiu, film care rulase o vreme în Illa, pînă s-au deşteptat cei din Huntă că nu le convine cine ştie ce la el, şi, după o scurtă dispariţie a titlului, a reapărut la o singură poziţie de program, în variantă de scurt-metraj din care nu se mai înţelegea nici măcar cine pe cine atacă şi cine se apără, titlul rămînînd o enigmă pentru spectatori, fiindcă nu apărea nimic pe parcursul proiecţiei care să sugereze vreo cît de vagă justificare a insinuării militar-politice imperiale.

După secvenţa cu cibernetica se dădeau iarăşi cifre: cît la sută din cîştiguri provine din jocurile de noroc, iar, cît la sută din servicii, şi, ceea ce mi-a rămas mie în minte, cît (0,1‰) din exploatarea hotelurilor şi restaurantelor. Sau poate că era 1 la %. Nu-mi dau seama. Oricum, procentul era execrabil. Şi mi-am pus întrebarea dacă la „alte servicii” firma înţelegea şi banii vărsaţi de Mafie, dacă erau, într-adevăr, mînă în mînă cu ea.

2. Cînd filmul s-a terminat, noi am rămas oarecum cu gurile căscate. Şeful ne-a spus să ne ducem înapoi la locurile de muncă, aşa că ne-am ridicat să plecăm.

— Sinior Niro! m-a strigat sinior inhiner. Dumneata mai rămîi niţel.

Cînd şeful te opreşte să rămîi să discuţi în particular este îndeobşte semn rău. Nu ştiam ce să mai cred. Îmi îngheţaseră mîinile şi mi le frecam nervos, suflînd în ele.

— Apropiaţi-vă, sinior! m-a îndemnat şeful rîzînd… Vreau să vă prezint lui mister Jack, reprezentantul firmei.

Mister Jack mi-a întins mîna cordial, şi eu i-am apucat-o cu amîndouă mîinile mele ca gheata, zîmbind prosteşte. Canadianul mi-a mulţumit pe franţuzeşte pentru serviciile nepreţuite aduse firmei, asigurîndu-mă că firma îmi va rămîne recunoscătoare, sperînd, cu toţii, că voi fi şi mai departe la fel de entuziast ca şi pînă acum, lucrurile bune care se aud despre mine dînd convingerea că sînt un salariat de mare viitor în cadrul concernului.

Mă uitam prostit la mister Jack şi mă tot frămîntam dacă sinior inhiner şi-a bătut joc de mine sau de reprezentantul

firmei. Probabil că, pur şi simplu, vrînd să dea un exemplu pozitiv, sorţii căzuseră pe mine complet aleator.

I-am mulţumit lui mister Jack, încurcînd franceza, spaniola, italiana şi esperanto, dar mister Jack a părut a pricepe perfect despre ce e vorba, aprobînd din cap, cu încîntare.

— Aveţi mînă liberă de la mine şi pe viitor să continuaţi acţiunile începute şi să decideţi în privinţa oricăror alte acţiuni care, sînt convins, vor aduce firmei avantaje majore. Nici nu mai simt nevoia să insist asupra responsabilităţii apăsînd pe umerii dumneavoastră. À bientôt, cher ami, à bientôt!

Am plecat bezmetic. Îmi scremeam creierii, doar-doar mi-oi aduce aminte de vreo acţiune începută de mine, ca să ştiu cum să dispun de mîna liberă ce-mi fusese acordată, dar nu izbuteam să descopăr nimic făcut din proprie iniţiativă. Nu făcusem decît să execut în mod mecanic, nici măcar cu vreun zel ieşit din comun, nişte ordine simple şi banale, cel mai adesea absolut la îndemîna oricăruia dintre colegii mei. De ce mă felicitau?

Întors în subsol, i-am găsit pe Vitorio, don Stefano şi Sordi neliniştiţi. Mă aşteptau. Se temeau să nu fi fost turnat de cineva cine ştie cu ce: că nu-mi fac treaba cum trebuie sau că am vorbit de rău Hunta... I-am liniştit cît am putut, neştiind dacă e bine sau nu să le dezvălui şi lor felicitările primite, după părerea mea fără nici un merit deosebit. Tot atît de bine ar fi meritat felicitările oricare dintre ei, dacă era vorba, şi m-am temut ca nu cumva dezvăluirea onorurilor primite de mine să stîrnească în sufletele lor invidie şi să-i determine pe viitor la cine ştie ce gesturi duşmănoase. Aşa că n-am suflat nici un cuvînt despre discuţia mea cu mister Jack, ci m-am retras în laborator unde, conform încurajării primite, am continuat singura activitate începută de mine aici şi care merita să fie continuată, după părerea mea, în folosul personal şi al firmei: adică am continuat să citesc şi să scriu, foarte sîrguincios.

3. Dintr-o dimineaţă fără glorie, don Stefano a dispărut dintre noi. Termenul a „dispărut” vrea să sugereze că „dus a fost şi n-a mai apărut niciodată”, că nu s-a mai pomenit de el, respectiv că toţi ne-am purtat ca şi cînd nu ar fi existat niciodată vreun don Stefano coleg cu noi un an şi ceva de zile.

Cînd am ajuns, i-am găsit pe Vitorio şi Sordi stînd veseli de vorbă. M-au întrebat dacă „am căzut jos din pat”, în sensul că întîrziasem din pricină că nu mă trezisem la timp dimineaţa. Eu am bălmăjit ceva despre mersul din ce în ce mai prost al metroului, m-am retras în laborator, pe butoiul care-mi cauzase hemoroizi şi m-am afundat cu furie în lectură. Din cînd în cînd îmi transcriam citate în caiet. La o astfel de întrerupere l-am descoperit pe sinior inhiner urmărindu-mă cu interes din pragul uşii. M-am ridicat imediat, salutîndu-l, dar el mi-a zîmbit şi m-a îndemnat să-mi continui treaba liniştit, să nu mă formalizez. Am încercat să trec, roşind, peste absurdul situaţiei, conformîndu-mă instrucţiunii primite. După cîteva minute, cînd am ridicat iar ochii din carte, sinior inhiner nu mai era acolo.

Ceva mai tîrziu, plictisit de atîta lectură, m-am ridicat de pe butoi, să fac vreo cîţiva paşi prin subterană să mă dezmorţesc. Am apucat-o printr-una din galeriile labirintului şi am străbătut cîteva zeci de metri, complet cufundat în gînduri, fără să privesc în dreapta sau în stînga. Dar la un moment dat, o umbră fofilîndu-se prin obscuritate m-a făcut să tresar. Privind în jur am sesizat că tot subsolul era cotropit de şobolani. Erau probabil mii şi mii de şobolani, unii mai micuţi, dar cîţiva zdraveni, ca nişte purceluşi dolofani. Din pricina tălpilor de cauciuc ale ghetelor mele nu mă auzeau, neremarcîndu-mă decît în ultimul moment, sau chiar după ce-i depăşeam. Atunci se revărsau în cascade, cei rămaşi în urma mea trecînd în goană pe lîngă mine să ajungă din urmă restul plutonului.

Le-am vorbit blînd şi fără noimă „Ce faceţi măi, şobolanilor? Ce-i cu voi aici?” Şi alte asemenea tîmpenii. Unii dintre ei s-au oprit să mă asculte. Mă priveau cu ochi

rotunzi şi negri, scăpărînd de inteligenţă.

Ştiam de multă vreme că şobolanii au coeficienţi foarte înalţi de inteligenţă, şi mă întrebam cum se face că omul nu i-a domesticit încă. Sau, poate că abia de acum încolo îi va domestici… În fond, ar fi animale de apartament cu mult mai comode decît sînt cîinii sau pisicile. Un şobolan nici nu face murdăria pe care o face un cîine, şi, bine întreţinut, nici nu pute atît de urît. De dresat se dresează uşor, iar cînd se obişnuieşte cu omul se dovedeşte a fi un animal blînd şi fidel; Don Felipe Savral, vecinul meu din copilărie, care suferise o condamnare politică lungă, îmi povestise că în închisori, deţinuţii de la politic, siliţi să suporte celulele solitare ale detenţiei speciale, îmblînzesc şobolanii care-i vizitează, ataşîndu-se de ei mai temeinic decît de oameni.

M-am întors în laborator îngîndurat, constatînd că şi eu mă simţeam mai apropiat de fiinţele astea, şi că aş fi suferit extraordinar să găsesc vreunul mort, ca să nu mai spun ce tragedie aş fi făcut dacă aş fi călcat eu din greşeală pe vreunul, interesul şi compasiunea mea pentru ei nesuferind măcar comparaţie cu interesul şi compasiunea pe care mi le treziseră dispariţia lui don Stefano, care, de ce să mint, mă plictisea adesea cu bîlbîielile lui din care abia desluşeam nişte istorioare stupide despre femeile nenumărate cu care se culcase el în viaţă, cucerindu-le inimile şi lăsîndu-le rănite şi suferind nespus după virilitatea lui de analfabet teribil.

Şi totuşi, dispariţia aceasta care nu era prima, îmi dăduse de gîndit. Dacă Holliday's CO era, într-adevăr, la cataramă cu Mafia? Asta ar fi avut o serie de implicaţii formidabile, fiindcă ar fi fost de neconceput ca Hunta să nu aibă, atunci, şi ea, legături subterane cu organizaţiile de genul ăsta. Oare întreaga lume era în realitate stăpînită de o singură reţea infrasocială? Şi, oare, noi „oamenii de treabă”, nu eram în stare să facem nimic? Nu puteam lua nici o măsură, nu puteam încerca nici o divulgare a complotului acestuia internaţional la care luam parte şi noi, în mod misterios şi neintenţionat (dar şi nefăcînd

nimic împotrivă), susţinîndu-l şi încurajîndu-l prin tăcerea noastră.

Revizuindu-mi ideile, mi-am spus că, dacă lucrurile nu stăteau aşa, nu trebuia să-mi expun suspiciunile nimănui ca să nu mă fac de rîs, iar în cazul în care intuiţiile mele erau juste, cu atît mai mult trebuia să-mi văd de treabă şi să mă prefac a nu înţelege nimic.

Dar chiar a doua zi după ce-mi propusesem acestea, urcînd la sinior inhiner, am descoperit pe masa lui o fotografie cu un tip mustăcios, încruntat şi dîrz, în care am recunoscut imediat pe unul dintre tupamaroşii daţi în urmărire de toate jurnalele şi posturile Huntei. — Îl recunoşti? m-a întrebat sinior inhiner, remarcîndu-mi căutătura din ochi. — Da, am spus. I-am văzut poza la televizor. — El e, aprobat sinior inhiner. — Şi deci, noi... sîntem în legătură... m-am mirat eu. — Pînă acum nu ţi-ai dat seama? — Ba, am murmurat împotriva voinţei mele, am bănuit ceva... Mi-am muşcat buzele şi am încercat s-o dreg, dînd şi mai rău în gropi. — Dar n-aş fi crezut că sîntem unealta... — Unealta... Unealta lor? s-a minunat şeful. Noi? Noi unealta lor, asta vrei să zici? Bine, dar n-ai înţeles nimic. — Nu? am întrebat, perplex. — Nu!

Apoi, ceva mai liniştit, a adăugat: — Noi nu putem fi cumpăraţi sau vînduţi. Deciziile noastre nu pot fi influenţate prin bani. — Atunci prin forţă? am întrebat. — Nu, nici prin forţă, a clătinat din cap sinior inhiner.

4. Într-o seară am ieşit cu nevastă-mea să ne plimbăm pe faleză. Ningea cu fulgi mari. Prin crepusculul de ev, păsări uriaşe, albe, zburătăceau pe deasupra, în zare se întrevedeau luminile îndepărtate ale portului.

Am poposit la o chermeză, chiar pe plajă. Se strînseseră vreo 40-50 de zdrenţăroşi, femei şi bărbaţi, şi cîntau. „Ii, oa, pao-pao, ui; ii, oa, pao-pao, ui”, acompaniindu-se cu bătăi din palme. Cele cîteva puştoaice dansau ondulînd din funduri. Împrejurul lor ţopăiau cei mai tineri. Bărbaţii în toată firea beau, tolăniţi pe nisipul umed al plajei mirosind a alge. „Ii, oa, pao-apo, ui; ii, oa, pao-pao, ui”. Cîntecul

sălbatic venea din altă lume, nu avea ce căuta în contextul blocurilor din zare.

Am strîns-o pe nevastă-mea de mînă şi ea mi-a strîns, la rîndul ei, mîna. Ne simţeam atît de singuri şi de străini printre zdrenţăroşii ăia (nici noi nu eram îmbrăcaţi mai acătării), cîntînd şi dansînd pe plajă, cu atît mai alienaţi cu cît păreau mai intimi, înveseliţi de cîntec, dans şi băutură.

Cîteva dintre fetele care dansau erau aproape frumoase... Nevastă-mea. Inhibiţii. Cincisprezece ani de convieţuire. Datorie. Ritual. Desigur, femeia mea era mult mai frumoasă şi distinsă decît vagaboandele alea, dar ele mă atrăgeau cu desfrînarea lor învolburată, de „ii, oa, pao-pao, ui”. Păsări mari şi albe treceau pe deasupra, croncănind şi ţipînd şi ele „ii, oa, pao-pao, ui”.

Nu eram nici tineri să intrăm în dans (oare tot atît de ridicol vom fi fost şi noi la vîrsta lor? nici de teapa golanilor, să ne tolănim pe nisip, să bem, sau nevastă-mea să se ducă şi ea cu muierile să bîrfească. Nu aveam ce discuta cu oamenii ăştia. Deşi vorbeau aceeaşi limbă, între noi exista o barieră de comunicare insurmontabilă. Şi de aceea, în vreme ce ei erau o masă omogenă, noi eram elemente disperse, evoluînd solitar prin Univers.

Am tras-o spre mine pe siniora Huanita, soţia mea, şi ea s-a lipit de mine languros, dar fără nimic din obscenitatea fetelor dansînd şi cîntînd năvalnic „ii, oa, pao-pao, ui”.

N-am mai întîrziat. Ne-am dus acasă şi am făcut dragoste, deznădăjduiţi, întru insatisfacţia cea mai dezolantă de pe lume, zîmbitori, complezenţi, perfizi, îndepărtaţi, ostili.

„Ii, oa, pao-pao, ui”:

5. A doua zi de dimineaţă am întîrziat la lucru. Dar nimeni nu a observat. De altfel, foarte rar mai venea pe la mine cineva din conducere. Şi, cel mai adesea, nu ca să mă controleze, ci doar ca să mă salute.

Înainte de a lucra aici mă duceam adesea să mă scald în ocean. Acum, de cînd am piscina în grijă, nu mă mai tentează. Serviciile plătite sînt modalitatea cea mai sigură

de a-i potoli pe oameni de pasiunile lor. Chiar cel mai plăcut lucru, atunci cînd eşti obligat să-l faci, nu-ţi mai aduce nici o bucurie. Femeile de lupanar pot proba cel mai bine această aserţiune.

Avelia Ghelar a apărut şi ea, tîrziu, către ora prînzului. A trecut leneş pe lîngă mine, prefăcîndu-se că nu m-a remarcat de la început. Apoi a întors privirea, „m-a remarcat” şi m-a salutat. Eu i-am răspuns la salut şi m-am întors în laboratorul meu subteran, la cărţile mele, la hîrtiile mele cu citate sau idei personale. Niciodată nu am reuşit să-mi duc în scris ideile pînă la sfîrşit. După ce le tratez o vreme, mă plictisesc de ele şi mai ales de inutilitatea tratării lor. Cui îi adresez eu scrisorile prelungi pe care le încep cu atîta convingere? Pentru interesul cui să le finalizez în scopuri şi sensuri precise?

Apoi monotonia a fost spartă de un eveniment care mi-a răpit somnul cîteva nopţi. Sinior inhiner a venit agitat şi m-a admonestat că nu-mi fac treaba. Că o să fiu tras la răspundere. De cine? Nu ştiu. N-am aflat niciodată. Fiindcă nimeni nu mi-a mai spus nimic şi după cîteva zile zbuciumate, în care am comentat acasă, cu siniora Huanita, cele mai mici amănunte, lucrurile au intrat iar în normal.

6. Cu ocazia plăţii salariilor mă întîlneam cu ceilalţi colegi. Mai schimbam o vorbi. Mai aflam un zvon.

Banii îi aducea sinior inhiner, într-o geantă neagră, pătrată. Erau hîrtii vechi, mototolite, degradate, datate uneori cu ani din secolul trecut. Ni-i împărţea şi ne punea să semnăm de primire pentru ei. Noi semnam, văitîndu-ne de puţinătatea lor – nu ne vor ajunge nici măcar pentru strictul necesar.

Dar era bine, oricum, că-i primeam şi pe ăştia. Milioane de şomeri bîntuiau Illa fără lucru. Treceam prin clipe grele. Continentalii nu mai erau lăsaţi să se stabilească pe Illa, iar insularii recalcitranţi erau deportaţi pe Continent, unde, se spunea că e şi mai rău.

7. Şi apoi şi-a făcut apariţia un reprezentant al firmei. Nu mai era mister Jack, ci un individ înalt, bătrîn, ras

proaspăt, tuns scurt, cu un aer rigid şi aspru. A trecut din serviciu în serviciu, prin tot hotelul, răsfoind hîrtiile cu indiferenţă şi obtuzitate, scrutînd oamenii în faţă, supunîndu-i pe cîte unii unor interogatorii ciudate, la care trebuia să vorbeşti neîntrerupt, să te explici şi motivezi, în vreme ce el asculta în tăcere.

Aşteptam emoţionat să-mi vie şi mie rîndul. Dar pe mine nu m-a chemat. Atunci m-am dus singur să mă învîrt pe lîngă el, şi aşa am surprins o scenă uluitoare. Avelia Ghelar i-a spus ceva, zîmbind. Nu am înţeles ce anume, dar reprezentantul s-a întors imediat către sinior inhiner şi i-a comunicat foarte sec că o va lua pe tînăra aceasta cu el. — Nu cred că ne putem dispensa de serviciile ei, a spus sinior inhiner. Străinul a scos un cec, a completat o sumă, i-a întins hîrtia lui sinior inhiner, acesta a luat-o şi s-a dus să dea un telefon, iar la întoarcere, alb la faţă, a dat din cap că accepta.

Avelia Ghelar a plecat cu străinul, gudurîndu-se pe lîngă el, şi nu s-a mai întors niciodată la tejgheaua barului piscinei.

Atunci am avut revelaţia disponibilităţilor de cumpărare ale firmei. Pentru oamenii aceştia, banii nu însemnau nimic, nefiind în mîna lor decît un simbol social al puterii.

Capitolul III

1. Pe deasupra insulei norii se învolbură grei. Pescăruşii ţipă pe plaja pustie. Burniţează.

Cînd ajung în dreptul soldatului de gardă îmi înfund mîinile degerate în buzunare şi-mi fixez ochii înlăcrimaţi în boturile de ştiucă ale pantofilor.

Intru în subsol. Vitorio, care-şi făceea de lucru prin pădurea de ţevi, mă strigă: — Niro! A lăsat vorbă sinior inhiner să mergem sus. Se instalează jocurile.

Mi-am tras pe mine uniforma şi am urcat, împreună cu Vitorio, la etajul întîi, unde era lume multă: aproape tot personalul hotelului, necunoscuţi în uniforme, alţi

necunoscuţi în civil, cîte unii vorbind dialecte cu sonorităţi europene. Forfotim derutaţi printre lăzile mari de ambalaj din care cîţiva dintre ai noştri, înarmaţi cu bare şi răngi de oţel, scot măştile multicolore cu afişaje electronice şi simulatoare.

— Sinior Niro! mă întîmpină sinior inhiner, ieşit din spatele unei stive. Ce părere aveţi? mă întreabă frecîndu-şi mîinile. O să facem treabă bună cu sculele astea, nu-i aşa? Îi zîmbesc, fără să înţeleg prea bine ce vrea de la mine. — Ştiţi cu cît ne vor creşte beneficiile în urma introducerii jocurilor? Ridic din umeri, uimit de entuziasmul neaşteptat de care dă dovadă sinior inhiner. — Cu nouă sute la sută, sinior. Cu nouă sute la sută! Este că nici nu vă vine să credeţi?

Timp de trei ceasuri am montat măşti de afişaj pentru un soi de ruletă electronică de un model şi o mărime nemaivăzute. Electroniştii, în spatele panourilor, lucrau din greu la seturile masive de microprocesoare ce executau pe pereţi sinapse complicate, în foarte multe etaje.

Presupunînd că puterea de calcul a unui sistem cibernetic n-ar creşte în progresie geometrică prin cumulările cantitative, dar chiar dacă ar avea o progresie simplă, asociativă, şi tot am fi avut de-a face aici cu unul dintre cele mai puternice creiere ale planetei.

— La ce-o fi necesar un creier atît de mare? i-am şoptit lui Vitorio, cînd am avut de lucru unul lîngă celălalt.

Vitorio a strîns din umeri, fără să-mi răspundă, lăsînd să se înţeleagă că nu are timp de stat la taclale.

M-am ţinut după el, întrebîndu-l dacă-i dă prin gînd cum s-o fi jucînd jocul ăsta. Vitorio se opri din lucru, îşi şterse fruntea brobonită de sudoare şi îmi zîmbi ca şi cînd ar fi deţinut un secret important.

— Tu nu ştii? E un joc foarte pasionant. — Ai jucat vreodată? îl întreb. — Eu? izbucneşte el în rîs. — Eu? — Dar cine? îl întreb, nedumerit. — Cine îşi poate permite… îmi răspunde el. Pentru a intra în joc ai nevoie de un cont. Înţelegi? — De bani? — Nu. Nu de bani. La jocul ăsta banii nici nu mai contează. — Dar ce contează? — Nu ştiu să-ţi

explic, zice Vitorio. Trebuie să ai un cont. Plecînd de la contul respectiv intri în joc. Dacă pierzi, te scoli şi pleci. Dacă ai cîştigat însă, rămîi în joc mai departe. — Pînă cînd?

— Pînă cînd ce?

— Pînă cînd rămîi în joc? Ochii lui Vitorio sticlesc crunt. Pînă cînd pierzi, scrîşneşte el.

Am tăcut o vreme, privindu-ne cu neîncredere. Apoi l-am întrebat iar dacă el a jucat vreodată. Nu ştiu de ce, dar eram sigur că jucase cîndva şi el. — Ţi-am mai spus că nu! se răsteşte Vitorio, neconvingător, privindu-şi insistent degetele lipsă de la mîna boantă.

2. Profitînd de o scurtă pauză am coborît pînă în subsol. În obscuritatea de acolo, un liliac ţiuind mi s-a prins în păr. Nu am simţit decît un suflu putred şi o mîngîiere rece pe obraz. După aceea ghemul încîlcit din cap mi-a smuls dureros cîteva şuviţe. Am alergat în căutarea unei foarfeci. Sinior inhiner mi-a sugerat să încerc pe la serviciile de cameră, care, era imposibil să nu aibă şi frizer. — Avem şi lilieci... a murmurat în urma mea. L-am auzit rostind cuvintele astea cu un aer dezaprobator şi dezamăgit ca şi cum eu aş fi fost de vină.

3. M-am întors înapoi în subsol, obosit. M-am plimbat prin labirintul de galerii subterane, încercînd să-mi potolesc tremurul mîinilor şi picioarelor, cauzat de o stare ciudată ce mă cuprinsese după aventura cu liliacul. Zărind o uşă deschisă către o galerie luminată, am intrat, cu gîndul să văd ce e acolo.

Era un culoar foarte lung şi îngust. În capătul celălalt se zărea încă o uşă metalică, întredeschisă şi ea. De dincolo se revărsa un zvon surd de voci.

M-am apropiat. Culoarul dădea într-un fel de curte interioară foarte îngustă, cu pereţi de beton înălţîndu-se către cerul cenuşiu de deasupra. Printr-un ochi în pînza spartă a norilor am zărit o stea, şi m-am mirat. Era în plină zi, şi totuşi, de aici din cornetul îngust al fîntînii deschise în trupul compact de beton se zăreau stelele.

Apoi am încercat să descopăr de unde vin vocile. Mi-a făcut impresia că deasupra se află o nişă, sau ceva asemănător. Controlînd peretele de beton, am găsit o scară încastrată, cu trepte din ţevi de metal zidite. M-am căţărat şi, într-adevăr, la puţin mai sus de un stat de om, am găsit o intrare rotundă în zid, cu chepengul masiv de metal dat într-o parte. M-am strecurat pe acolo.

Era o încăpere strîmtă, şi primele lucruri care m-au frapat au fost fuzeele lungi, aurii, înşirate de-a lungul pereţilor, cu bazele pierzîndu-se în adînc, îngropate în ciment. Am simţit că mi se face frig. „Ce ţin ăştia, domnule, aici? O fi un adevărat arsenal...”

Vocile pe care le auzisem încă de afara veneau de pe ecranul plat dintr-un perete. Prin geamul translucid am zărit sala jocurilor, cu lumea vînzolindu-se înăuntru. Era vorba de o cameră de luat vederi instalată undeva, la nivelul de sus al încăperii, sub plafon. Privind din unghiul ăsta la cei de-acolo, am asistat la o scenă incredibila. Unuia dintre străinii în uniformă i se trăsese fermoarul salopetei, şi la început nu am priceput ce se-ntîmpla, dar, după aceea, privind retrospectiv, am sesizat că dincolo de haină nu fusese nimic, sau, mai precis, că acolo unde ar fi trebuit să fie maieul cămaşa, pielea, carnea, nu fusese decît un conglomerat de circuite, cabluri şi tije, pulsînd, angrenate, sub deformarea curburii obiectivului.

Străinul îşi luase imediat seama, trăgîndu-şi la loc fermoarul, dar în mintea mea rămăsese o stranie disociere.

Am auzit în spate pocnetul unei uşi îndepărtate. Am coborît scările, părăsind grăbit camera cu fuzee. Mai întorcînd o dată ochii din prag, am avut impresia că descopăr, abia acum, forma circulară a tavanului cu gemuleţe rotunde, blindate, parcă spre a rezista la presiuni mari.

Venea cineva pe coridorul luminat. M-am retras în curtea interioară, cît mai departe de intrare, cu speranţa să trec neobservat. Uşa dinspre coridor s-a deschis, lăsînd să intre două siluete prinse într-o discuţie aprinsă. Cei doi au urcat, unul după altul, treptele scăriţei încastrate în zid.

Am profitat şi m-am strecurat neobservat în subsol. A fost taman la timp. Sordi, impacientat, pornise în căutarea mea.

— Spune drept, m-a întrebat el, în vreme ce ne îndreptam împreună spre sala de joc, nu-i aşa că şi tu faci parte din Huntă? După care îşi luă singur seama: — Draci! Mi-am găsit şi eu ce întrebare să-ţi pun! Sigur că tu o să-mi spui că nu… — Ba am să-ţi spun că da, ca tu să înţelegi că nu, cînd, de fapt, ca toţi cei de aici,.. Sordi rîse. — Dacă faci parte într-adevăr, atunci probabil că ai un grad foarte mare, cugetă el cu voce tare. Iar dacă ai avea un grad atît de mare, nu ai sta tu aici să-ţi pierzi vremea într-un subsol cu şobolani. Deşi, cu cît stau să mă gîndesc mai mult, cu atît tind să cred că locul ăsta al nostru nu e un loc de rînd. Auzi, tu te-ai gîndit vreodată ce înseamnă „bilioane de apartamente?” Care-i populaţia planetei? Ştii? Ei bine, stau şi mă-ntreb: ce fac, domnule, ăştia cu atîtea apartamente? Dacă, de mîine i s-ar năzări, firma ar putea caza toţi oamenii din lume într-o vacanţă fără de sfîrşit. Oare ce urmăresc ăştia? Dacă toţi plecăm în vacanţă, cine va mai fi la el acasă?

Am pufnit în rîs, amuzat de patosul retoric al lui Sordi. — Auzi, îl întreb, oare pe lîngă atîtea companii aeriene, firma asta n-o avea şi un astroport? — Ba, cum să nu! zice Sordi. Unul pe care mişună şobolanii!

Capitolul IV

1. Duc o viaţă fără nici o perspectivă? Mă trezesc dimineaţa, mă duc la servici, vin de la servici, mănînc şi mă culc. Sînt o fiinţă subumană. Un vierme. Un protozoar.

2. De cînd Illa a început să mişune de turişti, nevastă-mea se plînge tot mai des că nu ne ajung banii. Cu toate astea, un rîu de aur s-a revărsat peste noi. Sau poate tocmai de aceea…

Puhoiul de turişti a dat buluc şi în hotelul Esplanada.

Ecoul venirii lor răzbate pînă jos la noi, în subsol, stîrnind şobolanii care dau buzna şi ei pe scări, către locurile frecventate de străini. Am constatat cu surprindere că străinii nu se tem şi nu le este silă de şobolani. Trec printre ei ca nimic mai firesc, nici nu-i iau în seamă.

Ziua, hotelul e plin de fizionomii ciudate, de îmbrăcăminţi excentrice, de zgomot şi veselie, de cuvinte de neînţeles. Fetele de pe marginea drumurilor răspund vioaie la obrăznicii. Recepţionerii se plîng că nu mai au unde să-i cazeze pe noii veniţi, înghesuindu-i mai mulţi într-o singură cameră. E o aiureală de nedescris.

După-amiaza, afluxul scade, pentru ca seara şi noaptea să nu mai rămînă nimeni. Cînd mă întorc eu de la servici, străzile sînt pustii. Ecoul paşilor răzbeşte în întuneric pînă departe.

Şi mai e ceva straniu cu turiştii ăştia. Nu am văzut niciodată oameni mai săraci şi mai bogaţi în acelaşi timp. Umblă în zdrenţe, dar de cumpărat cumpără tot. Şi cu cît cumpăra ei mai mult de la noi, cu atît sărăcia noastră creşte.

3. Ieri m-am întîlnit iar cu Avelia Ghelar. Era îmbrăcată într-o haină de blană de jaguar, în care se alinta felin la braţul unui babalîc burtos, cu o zdreanţă de joben desfundat pe chelia lucioasă, cu mănuşi cu degetele răzbind prin vîrfurile rupte, dar cu baston cu măciulie de aur.

— Sinior Nero! m-a strigat Avelia, pocindu-mi numele cu afectare. Sinior Nero! Mă opresc nedumerit în mijlocul drumului. — Vai ce mă bucur că vă văd. În curînd voi pleca şi cine ştie cînd mă mai întorc. Şi dintre toţi şi toate, de dumneata o să-mi fie cel mai dor. Dar să vă fac cunoştinţă! Iată, el este sir Thompson, cel mai înalt reprezentant al firmei. Sir Thompson – sinior Nero… — Ih now zih! Ia entendich de hime! se precipită sir Thompson. — Zice că vă cunoaşte, îmi traduce Avelia Ghelar. E firesc să fi auzit de dumneavoastră. Apoi, entuziasmată, către sir Thompson: — Shurely! Un veritabile intelectual! Intelighenţia! A

ginius!

De unde m-o fi cunoscînd? Oricum, burtosul spune că a auzit despre mine doar lucruri bune, mă stăpînesc şi nu-l întreb de la cine „a auzit”. Îmi mulţumeşte pentru tot ce am întreprins în numele firmei, şi-mi garantează că joc un rol deosebit de important în scenariul lor. — Bine, dar ce rol? Avelia izbucneşte într-un rîs cristalin şi mă cuprinde cu mîna după mijloc: — Cum, dumneavoastră nici nu ştiţi ce rol jucaţi? Ţinînd cont de grija ce vi se acordă, aţi putea presupune măcar.

Simt că încep să mă enervez. Mă agasează intimitatea cu care sînt vîrît în aceeaşi oală cu ei. Pe voi nu vă interesează decît banii! mîrîi. — Pe noi? protestează sir Thompson. Nu, dragul meu, nu pe noi! Pe voi!

— Sinior Nero, intervine Avelia. Sinior Nero, am impresia că sînteţi cam obosit. Nu vreţi să veniţi cu noi într-o excursie de agrement? Măcar pînă pe Continent.

Mormăi ceva despre bani.

— Vai, dar se poate! intervine sir Thompson. De asta se ocupă firma. Sînteţi invitatul firmei!

— De unde vin ei, de unde venim noi, o să vezi, este complet altă lume. ESTE O ŢARĂ CA-N POVEŞTI, insistă Avelia. Bine. Dar de unde veniţi de fapt? întreb. Din Ocean? De pe Continent? Din Europa? Din altă galaxie?

Sir Thompson zîmbeşte vag.

— Ar mai exista încă două categorii de posibilităţi: una – din Viitor…

Aştept să continue, dar el tace. — Şi doi? — Doi ce? mă priveşte candid sir Thompson drept în lumina ochilor.

Avelia mai insistă o dată: — Chiar nu vrei să vii cu noi?

Şi eu îi spun că nu. Că îmi pare rău, dar…

— Domage! clatină ei din cap. Păcat. Acolo nu-i ca aici.

4. Aşa a decurs ultima întîlnire cu Avelia Ghelar. Acum şobolanii sînt peste tot. Nimeni nu se mai jenează de ei. Liliecii ţiuie în roiuri compacte. Au apărut şi fluturi colosali. Din Ocean ies pe ţărmuri trilobiţi tîrîndu-şi trupurile scîrboase pe asfaltul drumurilor. Limacşi şi melci de dimensiuni impresionante îşi lasă balele pe cimentul blocurilor.

Mă urc din ce în ce mai rar din subsolul meu. În probele de apă puse sub microscop am depistat unicelulare hipertrofiate şi alge. Clorul cu care dezinfectez nu mai are nici un efect. Infuzorii se zbenguie vioi în soluţie de tinctură de iod sau în alcool pur. Le urmăresc evoluţia cu fascinaţie: doi cîte doi, se împerechează într-un singur macroorganism. Sînt o specie absolut necunoscută. Nu seamănă cu nici un infuzor văzut de mine anterior. Nu le

găsesc descrierea nici în nomenclatorul general al Institutului de Inframicrobiologie. Cînd îi raportez telefonic situaţia, sinior inhiner îmi sugerează să-mi văd de treabă. N-am de ce să mă impacientez. Nu există plîngeri.

Atunci la ce bun să mai fac analizele?

Mă duc totuşi, în virtutea obişnuinţei, să iau probele.

În piscină, o babetă de vreo şaizeci de ani, cu cărnurile căzute, stă pe marginea bazinului, cu apa pînă la brîu şi „face gimnastică”, adică se mameleşte singură, rotind capul ca o găină beată şi lăsîndu-se în genoflexiuni anemice agăţată cu mîinile de ghizdul de ciment. După „încălzire”, se „avîntă” într-un bras leşinat, cu o grimasă de efort uriaş.

În bazin nu mai sînt decît trei domni ofiliţi, cu muşchi fleşcăiţi, bălăcindu-se ca înecaţii. Evoluează solitar, fornăind şi pleoscăind.

Îmi pun întrebarea de ce or fi plătit oamenii ăştia atîţia bani să vină aici. Sau poate că locurile astea scumpe de agrement or fi concepute special pentru de-al ca ăştia, pensionari ai Huntei, care n-au ce face acasă şi vin aici să se bălăcească o oră. Privind la babetă îmi spun că uite şi alţi oameni trăiesc fără nici o perspectivă, şi totuşi supravieţuiesc, sau, mai precis, subzistă, fără să-şi facă din asta o problemă, ca mine. Majoritatea noastră trăim fără nici o perspectivă.

Babeta vine către mine şi mă întreabă cîte grade are apa. — Patru’şapte, îi spun. Babeta îmi zîmbeşte, arătîndu-şi dantura neagră şi gingiile roşii. — Celsius sau Fahrenheit?, mă întreabă. — Nu ştiu. Termometrele n-au precizată scara. Cred că e secret.

Mă întorc înapoi în subsol. Frunzăresc paginile cărţii. Aduc în fiecare zi cîte o carte. Dar nu mai pot citi. Înainte, cum aveam un moment liber, citeam, notîndu-mi în caiet ideile mai importante. Acum nu mai citesc. Şi nici nu-mi mai notez nimic.

De cînd s-a pus la cale evacuarea Illei, toţi am fost cuprinşi de apatie. Loviţi de această lingoare generală, nici n-am mai remarcat că de plecat nu mai pleacă nimeni.

Trăim fără nici o perspectivă. Fără nici o speranţă. Şi totuşi, iată, o mulţime de oameni trăiesc aşa. Fără perspectivă.

Nu speră nimic, nu aşteaptă nimic, şi totuşi trăiesc. Nu sînt lideri, nu sînt campioni, nu pleacă de nicăieri şi nu ajung nicăieri, nu-şi pun întrebări fundamentale, şi totuşi

trăiesc. Se scoală dimineaţa, se duc la servici, fără să-şi bată capul, îşi oferă obolul social, după care se întorc pe la casele lor, sau vin aici la piscină, sau lălăie pe plaja oceanului, sau mănîncă, sau dorm, sau citesc, sau se plimbă: subzistă. Fără nici un scop înalt – subzistă, în vreme ce eu…

Ies să mă plimb înfrigurat prin subsol. O iau pe un coridor necunoscut (sînt multe coridoare, probabil că n-o să le învăţ niciodată pe toate). De la o vreme răzbeşte pînă la mine, de departe, un vuiet surd, amplificat de ecoul galeriilor. Înaintez mai departe pe coridorul ce se desface în zeci de ramificaţii, ca un burete titanic de beton. „Deci prin subsolul nostru se poate ajunge pînă la Ocean”… constat apatic. Pe galeriile vaste mustesc bărbi de alge negre, iar turme de trilobiţi se tîrăsc către mine, către noi, tinzînd să cuprindă insula într-o îmbrăţişare fără sfîrşit. Oceanul vuieşte şi undeva departe, poate prin apa sărată, întrevăd o lumină lăptoasă, de zi. Merg spre ea prin apa care creşte, iată, căci mi-a ajuns pînă la brîu, pînă mai sus, pînă la piept, pînă la umeri. Un cîrd de peşti îmi trece printre mîini. Şi eu înaintez.

Abia îmi mai tîrîi paşii. Apa m-a depăşit. Am o clipă de reţinere înainte de a aspira, dar după ce apa îmi năvăleşte în piept, mă simt răpit de o mare fericire. Sînt greu, nu, plutesc în mediul suprasaturat – de sare. Respir apa cu uşurinţă. Uitîndu-mă în jos, desluşesc prin cristalul verde şi pur o pistă de marmură albă coborînd către adînc. O urmez.

